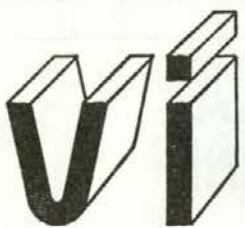

OSREDNJA KOROŠKA KNJIŽNICA

62390 RAVNE NA KOROŠKEM

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC — GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA R. O.

LETO XXII — ŠTEVILKA 12

DECEMBER 1988

POŠTINA PLAČANA

NAŠI JUBILEJI

Leto 1988 se izteka in prav je, da se spomnimo nekaterih pomembnih obletnic. Čeprav jubileji ne povedo kaj dosti, je smiselno, da o njih spregovorimo v času, ko pripravljamo novo organizacijo Lesne.

Pripravljamo novo organizacijo zasebnega sektorja in družbenega sektorja gozdarstva ter lesne industrije. Pri tem naj nas ne bi obremenjevala tradicija 40 let organiziranega gozdarstva in lesne industrije, 25 let gospodarjenja z zasebnimi gozdovi, 20 let Viharnika, 15 let obratovanja Tovarne ivernih plošč. Omenimo lahko tudi, čeprav ni jubilejno, 14-letno skupno delo, življenje in ustvarjanje gozdarjev in lesarjev Koroške. Vse te obletnice ka-

žejo na postopen razvoj in rast delovne organizacije in so v smiselni povezavi.

Uspešnost in razvoj Lesne sta bila povezana z mnogimi težavami in odrekami skozi ves ta čas. Na to mnogokrat pozabljam, ko proslavljam.

Uspehi, ki smo jih dosegli, so gotovo rezultat premišljenih odločitev v danem času. Ne smemo pozabiti, da se je v 40 letih v naši domovini dogajalo marsikaj in smo morali ukrepati tako, kot je zahteval čas, ki nam pa ni bil vedno naklonjen. S skupnimi močmi in prizadevanji smo le uspeli premostiti mnoga nesoglasja in težave.

Danes, ko se sami odločamo o našem bodočem delu, imamo

čas, da si postavimo take cilje, ki nam bodo dosegljivi in nam bodo tudi v prihodnje zagotavljali uspešno upravljanje nalog, ki jih kot gozdarji in lesarji moramo opravljati.

Ida ROBNIK

VABILO

Vsem delavcem Lesne sporočamo, da v delovni organizaciji Lesna pripravljamo seminar iz področja inventivne dejavnosti. Predvidoma se bo pričel v mesecu decembru.

Vse animatorje TOZD, TOK, DS IB in DSSP prosimo, da izberejo iz svoje sredine novatorje, ki se bodo udeležili seminarja.

Predavali nam bodo priznani strokovni delavci iz področja inventivne dejavnosti.

Marijana GLAVNIK

Lučke — foto: Andrej Šertel

KMALU CELOVITA INFORMACIJA O NOVI ORGANIZIRANOSTI LESNE

V mesecu juniju letos so gozdarji-komunisti začeli razpravo o reorganizaciji naše delovne organizacije. Na osnovi zaključkov s te razprave je poslovodni odbor skupaj s strokovnimi službami Lesne in ZOP (Zavod za organizacijo poslovanja) iz Ljubljane začel pripravljati variante za spremembo organiziranosti Lesne. Pri pripravah sprememb organiziranosti, ki naj bi zadostile našim potrebam in željam, moramo upoštevati tudi predvideno novo zakonodajo, predvsem pa smeri novega zakona o podjetjih. Glede na novo zakonodajo je predvidena tudi različna oblika organiziranosti glede na lastnino. Temu bomo posvetili posebno pozornost, saj se pri nas pojavlja privatna lastnina, ki jo posedujejo kmetje-kooperanti.

Želimo, da bi bila nova organizacija bolj učinkovita, da podpremo bolj učinkovito gospodarjenje, da obdržimo dobre plati skupnega dela tudi v novi obliki organizacije, čimveč slabosti pa odpravimo.

Do sedaj smo s predstavniki ZOP Ljubljana pripravili okvirne razmejitve funkcij v temeljnih enotah in v okviru podjetij, ter na združenem nivoju.

ZOP s svojimi strokovnjaki in Lesna s svojimi strokovnimi sodelavci bodo še enkrat preverili te variante in potem za delavski svet delovne organizacije, ki bo predvidoma proti koncu meseca decembra, pripravili celovito informacijo o predlaganih spremembah.

Marija MIHELJAK

KAKO RAVNAMO Z ODPADKI

Zakon o ravnanju z odpadki je bil sprejet že leta 1978 in dopolnjen leta 1986. Kljub temu v naši delovni organizaciji še nismo imeli splošnega akta, ki bi urejal to področje. Zaradi aktualnosti varstva človekovega okolja za življenje in delo vseh nas in zaradi tega, da zadostimo zahtevam zakona, smo pripravili osnutek Pravilnika o ravnanju z odpadki, najprej za lesno industrijo. Le-tu je problematika bolj pereča kot v gozdarstvu.

V pravilniku smo opredelili zlasti kateore odpadne snovi se pojavljajo v proizvodnem procesu in postopek, kako

ravnati z njimi. Posebej smo določili tudi nevarne odpadke. Teh je nekoliko manj, predstavljajo pa jih zlasti razne kisline, ostanki lepil in barv, odpadna olja in nekatere druge kemijske sestavine. Ker se le-te ne pojavljajo v večjih količinah, jih zaenkrat zbiramo in skladiščimo v lastnih deponijah, jih po potrebi nevtraliziramo oz. odprodajamo. Poudarjamo, da je rešitev začasna, dokončno pa bi bil problem rešen, če bi bilo urejeno ustrezno centralno skladišče za tovrstne odpadke za Koroško oz. Slovenijo.

Drugi odpadki, kot so: lesni odpadki,

papir, steklo, odpadne vode, komunalni in drugi odpadki, ki se v manjših količinah pojavljajo na naših TOZD, zaenkrat ne predstavljajo večjega problema, ker jih lahko sežigamo, odvajamo, deponiramo na deponijah komunalnih odpadkov oz. zbiramo in odprodajamo kot sekundarne surovine.

S sprejetjem tega pravilnika bo narejen prvi korak, pred strokovnimi službami in vsemi delavci Lesne pa je še veliko nalog za ureditev čistega in bolj zdravega okolja.

Franica PORI

Premestitve in poškodbe pri delu

Znano nam je, da mora biti vsak delavec poučen o pravilnem načinu dela, o varstvu pri delu, o vzdrževanju strojev in naprav, o nevarnostih na delovnem mestu itd. pred nastopom dela, med delom, če se spremeni način dela in ob vsaki premestitvi na druga dela in naloge. Zadnje čase ugotavljamo, da to zahtevano poučevanje odgovorni vodje v lesni industriji pozabljajo in s tem kršijo delovno dolžnost.

Iz analize smo namreč ugotovili, da je bilo v prvi polovici letošnjega leta ca 20 % nesreč zaradi nepoučenosti delavcev o varstvu pri delu in pravem načinu dela ob premestitvah na drugo delovno mesto.

Dogaja se, da odgovorni vodje del ob izostanku delavca z delovnega mesta premesti drugega delavca na to delovno mesto, ne da bi ga podrobno poučil o nevarnosti na delovnem mestu in pravilnem načinu dela. Ker je delavcu večkrat nerodno spraševati, kako naj delo opravlja, začne delati po svojem občutku in nesreča je tu. Tako se je zgodilo pri delu na stiskalnici. Mlada delavka, ki je bila premeščena na delo pri stiskalnici, si je hotela umiti rokavice, ker se je na njih nabralo lepilo. Pri tem je segla z roko pod transporter, ki dozira lesnino, nanešen z lepilom. Transporter jo je zgrabil in ji težko poškodoval desno podlahtnico.

Zakon o varstvu pri delu SR Slovenije določa, da se z denarno kaznijo kaznuje za prekrške delovna organizacija in odgovorna oseba v delovni organizaciji, če opusti izvajanje 24. člena. Ta člen pravi: »Organizacija združenega dela in skupnost zagotovi, da je vsak delavec po programu teoretičnega in praktičnega usposabljanja ob prvi in ob vsaki kasnejši razporeditvi na dela oziroma naloge poučen o delovnih razmerah in nevarnostih pri delu, o varstvenih ukrepih, normativih, standardih in tehničnih predpisih, o sredstvih in opremljenosti za osebno varstvo pri delu ter o njihovi uporabi, preizkušanju in vzdrževanju.

Simon ROŽEJ

Štirideset let odkazila v zasebnih gozdovih

Leta 1948, meseca oktobra, so bili sklicani vsi šefi sekcij za urejanje gozdov pri tedanjem ministrstvu za gozdarstvo in lesno industrijo na Parmovi v Ljubljani, pri tedanjem ministru Jaki Avšiču. Na tem sestanku so sprejeli, da se tudi zasebne gozdove vključi v družbeni plan k obnovi domovine. Da se je to lahko začelo, je bilo treba v zasebnih gozdovih urediti gozdarsko službo. Za to delo so bili na okrajih zadolženi šefi sekcij za urejanje gozdov. Za okraj Dravograd je bil začasno nastavljen pokojni ing. Bogomir Šinkovec. Da se je k delu čimprej pristopilo, so s sodelovanjem okrajnega gozdarja — pok. Mirka Fišerja in gozdarja Avgusta Broman razdelili okraj na tri dele po dolinah. Za Meziško dolino je odgovarjal Avgust Broman, za Dravsko dolino pok. Janko Kajzer in za Mislinjsko dolino ing. Bogomir Šinkovec, pri katerem sem bil dodeljen kot pomočnik. Vsak od teh si je na svojem terenu s pomočjo KO in KZ, ki so bile v tem letu ustanovljene, organiziral delo.

Gozdni posestniki so od KO prejeli, na osnovi katastrskih podatkov, odločbe o višini obvezne oddaje iz gozda. Ker je tedaj gozdarskega kadra še primanjkovalo, smo za zasebne gozdove iskali bivše lovske čuvaje in kmečke fante. Nov gozdarski kader, ki je izšel iz nižje gozdarske šole v Mariboru in Ljubljani, je bil nameščen v državnih gozdovih.

Pod Mislinjsko dolino, kjer sem ves čas delal, je spadalo področje vse od Trbojn — Kremžarice — Zah. Pohorje — do Mislinje — Kozjaka — Završe — Graška gora — Sp. in Zg. Razbor — Sele — Kotlje — Brdinja — Grubarjev vrh — Št. Selove in Dobrava.

Za ves ta obsežni teren smo rabili dvanajst do štirinajst logarjev in prav toliko figurantov. Da navedem vsaj 14 od katerih so živi še štirje: Karol Vranjek, Anton Kričej, Franc Gerhold, in tedaj najmlajši in danes še aktivni Seitl na TOK Ožbolt v Dravski dolini. Deset izmed teh bivših sodelavcev je pokojnih. V Mislinjski dolini smo začeli z delom 27. decembra 1948, ko smo imeli na terenu s šefom ing. Šinkovcem skupni sestanek in razdelili teren na dvanajst skupin. Zima je bila huda, oviral nas je sneg in mraz, preganjal pa nas je velik plan, predvideno ca 35.000 plm. Poleg tega so bile še druge težave: kmetije so bile še od minule vojne zelo izčrpane in ljudje nezaupljivi v razne novitete, ki so se pojavljale, saj so si razne skupine kar podajale vrata. Tudi nad nami so se radi pritoževali zaradi previsokega plana. Tako so večkrat kmetije odklanjali naše delo, čemur je bila povod tudi večsah neizkušnost posameznih delavcev.

Vse take spore sem moral reševati na terenu sam. Dosti sem videl revščine. Ljudje so mi kazali lačne in slabo oblečene otroke. Lesne zaloge v zasebnih gozdovih so bile, razen posameznih izjem, zelo nizke: okoli 50 % so se gibale 120—170 plm. V večjem delu se je pred vojno gospodarilo tako, da so v gozdu do gotove cole posekali ves lepši les. Marsikje je bilo tako izsekano, da so sekali še samo tramiče 4/4, 4/5 itd. Tesanje lesa je bilo še pred zadnjo vojno močno razširjeno. Pri takih izčrpanih gozdovih odkazovalci niso mogli doseči plana, tedaj sem moral sam pregledati ves gozd, da sem lahko zmanjšal plan. Takih izčrpanih gozdov je bilo zelo veliko. Tako sem moral ostajati po ves teden na terenu in reševati take primere, saj je bilo treba prehoditi vse peš. Prostih dni nisem poznal, ves teden na terenu, v nedeljo pa smo imeli s šefom skupni sestanek o poteku dela in smo reševali probleme. Kake pomoči nisem imel kje pričakovati. Biti sem moral zelo

Gozdarji TOK Slovenj Gradec — Foto: M. Čarf

previden in do ljudi pošten. Ko sem ves ostali del, razen Velunja in Razbora, vpeljal v delo in zamenjal dva skupinovodja, ki nista vzdržala, mi je še ostal ves južni in zah. del Velunja. Sp. in Zg. Razbor. V KZ Podgorje je bil šef Vinko Cajnko. Tu je bil kraj, kjer sem imel sprva največje težave. Šef zadruga me je stalno priganjal, da naj začnemo z delom. Nobeden že zaposlenih ni hotel iti v Zg. Razbor. Prosil sem podgorskega vodjo skupine, da gre v Razbor, pa mi je odvrnil, da raje službo pusti in gre delat k ženi v trgovino. Ponovno sem prosil legenskega logarja, da gre začasno v Razbor, tudi ta je odvrnil in rekel, da raje službo pusti in prevzame doma kmetijo. Nisem mogel razumeti, zakaj se vsi tega kraja bojijo. Ker ni bilo izgleda, da dobim koga za ta kraj, sem se odločil, da grem sam pogledat, kaj je tukaj. Sredi februarja sem se podal na pot. Med potjo sem obiskal skupine v Golavabuki, Mislinji in Št. Vidu. Po globokem snegu sem jo mahnil preko Graške gore proti Zg. Razborju. Med potjo me je dobila noč. Sneg sem gazil do kolen. Okrog devete ure zvečer sem potrkal na vrata pri gostilni Pečoler v Zg. Razborju. Domači so bili presenečeni, od kod tuj gost ob tej uri. Šele ko sem se predstavil odkod in kdo sem, so me lepo sprejeli. Ko sem povedal, kaj delam in kake težave imam v tem kraju, so mi bili takoj pripravljeni pomagati in sin, ki je pred kratkim prišel od vojakov, je sprejel ponujeno delo. Dobil si je še enega pomočnika, starega gozdnega delavca in ker sta bila vajena kmečkega in gozdnega dela z njima ni bilo težav. Težav, ki so mi jih spodaj prikazovali ni bilo.

Ves čas je šlo delo tekoče in dosegali smo plan. Spoznal sem, da so dobri in poštenu ljudje, ves čas in do danes sem obdržal z njimi sti-

(Nadaljevanje na 4. strani)

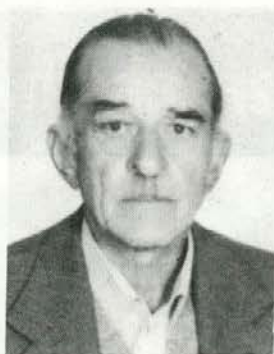
Sedanji KZ Slovenj Gradec in TOZD GRADNJE. To stavbo smo gozdarji postavili 1955. l. — Foto: M. Čarf

Stavba s sedežem TOK Slovenj Gradec — Foto: M. Čarf

Jurij Brajnik — prejšnji gospodar, umrl 1971

Ivan Brajnik

Lucija Brajnik, rojena Valenti

Kmetija »Galun« v Trbonjah

Najstarejša letnica, ki jo omenjajo v zvezi s to kmetijo je 1451. Takrat je bila imenovana »GALUNOV DVOREC«. Obsegal je več kmetij: Valentijevo, Galunovo, Pungartnikovo žago, Petelinovo, Grizoldovo.

Sedanja stavba se ponaša s častitljivo letnico: 500 let, z nekaj dodelavami in predelavami mogočno kljubuje času. Najstarejši lastniki so se pisali »GALUN«. Vendar domačini najčesteje omenjajo in se spominjajo Jurija Brajnika, ki se je oženil z Lucijo Valenti in uspešno gospodaril in bil tudi znan gostilničar v vsej severovzhodni Sloveniji. Bil je tudi župan v Trbonjah ter poznan mlinar. Rodil se je leta 1889, žena Lucija pa 1888. Domači pripovedujejo, da je bilo leta 1918 posestvo tako propadlo, da je bilo že naprodaj. Lucija, ki sama ni bila kos bremenu, je odšla v Maribor, odkoder se je vrnila na zahtevo in proš-

njo domačih. Soseba Posrat iz Danijela pri Trbonjah in Jesenik sta se ponudila za poroka. Leta 1919 se je poročila z Jurijem in takrat so se za kmetijo spet začeli boljši časi. Obnovila sta propadle objekte, postavila na noge gostilno in gospodarstvo je oživelo. V boljših časih je bilo na kmetiji čez 20 ljudi, seveda vmes tudi poslov. Pri tej hiši so se ustavljali splavarji, ki so splavljali les po Dravi, furmani, skratka, tu so si popotniki privezali dušo in se razvedrili, saj je bil Jurij Brajnik znan šalivec in domači se spominjajo dogodka, ko je bil že starejši, pa je še vedno rad ustregel in šel v klet po pijačo. Ker je kar ni bilo konca in je kar naprej nosil kozarce je le zagodrnjal: »Rajši strežem kravam v hlevu kot vam!«

Mlinarsko obrt je za njim prevzela svakinja Julijana Žunko, ki je po Lucijini poroki

stanovala v Galunovi bajti. V tej bajti so še ohranjene njene reči in oprema: krušna peč, postelja idr. Julijana je umrla leta 82, vendar je z mlinarstvom končala že prej, saj je sedaj namesto nekdanjega mlina ostal le jez na vodi. Tukaj bi lahko zgradili malo elektrarno. Lucija in Jurij sta vzredila in vzgojila 5 otrok, od katerih živita še samo sedanja gospodinja Milka Brajnik-Mihelič in njena sestra, ki živi na Fali.

Prvotno je bil določen za naslednika Ivan Brajnik, ki je nekaj časa tudi gospodaril. Izučil se je za mesarja pri »Črešniku« v Vuzenici in kot pravijo v Trbonjah, ne bo hitro imel enakovrednega naslednika med mesarji v tem kraju. Zajela ga je tudi vojna vihra in kot obveznik je iz nemške vojske pobegnil že leta 1943 ter se priključil partizanom. Ta leta so mu načela zdravje. Bolehal je za epilepsijo in močno sladkorno boleznijo. Tako je del bremena prevzela sestra Milka, on pa se je razdal tudi na drugih področjih: kot dober porodničar pri kravah je bil povsod zraven, kjer se je zapletlo pri telitvi, opravljal je kurirsko službo pri TO in seveda še hodil kolinit, proti koncu pa ga je bolezen premagala in lani je tako omagal, da je za nekaj časa obležal, potem pa je klonil pred boleznijo.

Tudi sedaj je na tej kmetiji vedno živahno. Sedanja gospodinja je podedovala dobrodušnost svojega očeta, vedno razpoloženi mož Edi pa ji je v vsestransko pomoč. Le včasih, če je »gužva« prevelika, Milka malo pojama in potem je slišati, da je pravzaprav to edina hiša, kjer si drugi mirijo živce, ona si jih pa kviri. Ampak dokler bo tako dobro kuhala, bo pač tako in nič drugače.

Milki in možu Ediju, mladim naslednikom in tistim, ki še prihajajo, želimo veliko zdravja in sreče.

Milena CIGLER

(Nadaljevanje s 3. strani)

ke. Ob rutinskem pregledu skupin, ko sem pregledoval delo, sva skupaj prišla h kmetu Črešlovniku, kjer naju je sin grobo sprejel. Ker sem bil že navajen podobnih sprejemov, se zanj nisem dosti menil. Ker nisem njegovih besed upošteval, smo šli mirno naprej. Delo je potekalo v redu in do sredi maja smo delo končali v Razborju in drugod. Na KZ Podgorje pa so menjali šefa, nadomestil ga je pokojni Rudolf Verovnik.

Ko smo obračunali odkazane zaloge, je bilo vsega celo nekaj več

kot plana. Delo je bilo utečeno. Šefa ing. Šinkovca in mene je čakalo novo delo: urejanje gozdov v Črni. Ing. Bogomirja Šinkovca je zamenjal upokojeni višji tehnik Alojz Rihteršič, namesto mene pa je prišel pokojni Janko Kajzer. Ta dva sta nadaljevala delo v tej dolini. Več teh fantov, ki sem jih sprejel na delo so pozneje v Mariboru opravili kratek gozdarski tečaj in so ostali na terenu kot logarji do upokojitve.

Večkrat je prišlo v zasebnem sektorju do raznih sprememb. V letu 1960/61 so se zasebni gozdovi v upravljanju združili z državnimi. Leta 1976 pa so se ustanovili TOK, ki so še danes. Tudi sedaj se pripravlja nekaj novega.

Matevž Čarf

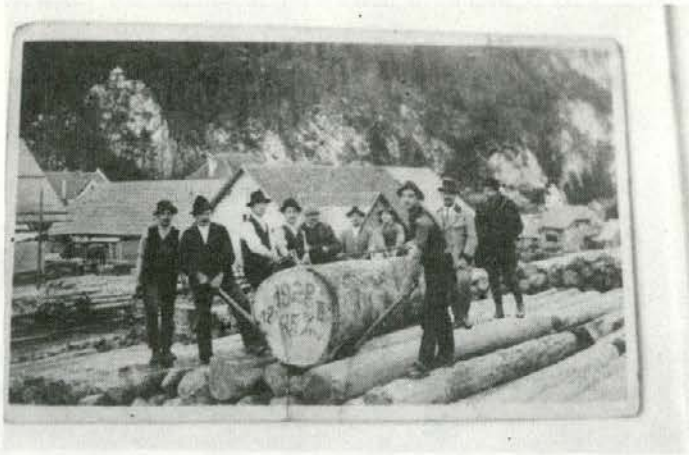
ŽAGA V MUŠENIKU

Žaga v Mušeniku je edini ostanek nekdanjega močnega industrijskega obrata v Mušeniku. Grofi Thurni so že pred stoletji imeli tukaj posestva in vse do konca druge svetovne vojne. K tej graščini, kot jo še danes imenujejo, je spadal tudi Grajski log. To je levi breg od Črne — Obistovih peči n. m. v. 900 m do potoka, ki priteče izpod Pika in Heleninega slapa. Ta posest je v prejšnjih stoletjih, ko so bili ti grofje še na višku svoje moči in razvoja v industriji — rudarstvo in fužinarstvo segala od Črne do Guštanja — današnjih Raven na Koroškem. V Mušeniku so imeli nekaj kovaških obratov, saj so še danes vidne razvaline in v zemljiški knjigi je še vložek od leta 1880 pod imenom Hammerhaus. Graščina je bila večkrat obnovljena, saj je bil tudi sedež teh obratov. Na desni strani ceste ob graščini, je manjša stavba, ki je bila v času luteranstva postavljena kot kapela. Prvi začetki žage niso točno znani, verjetno je bila bolj za lastno uporabo k drugim objektom, saj je bila njena lega zaradi pogonske sile — vode zelo ugodna. Najdemo pa jo vrisano v vseh najstarejših kartah. Za fužinarstvo je bilo tedanje čase zelo ugodno, saj je bilo v okolici dosti bukovih gozdov, za ogljarstvo. Pozneje pa so še odprli premogovnik na Holm-cu.

Ko se je v prejšnjem stoletju začelo kmečko prebivalstvo močneje izseljevati iz višjih planinskih predelov, je večji del teh kmetij — po Pogorevcu, Uršlju gori, po Javorju, Smrekovcu, večji del Bistre, Koprivne in vzhodni del Podpece kupil grof Thurn. Tako je pridobil velike gozdne komplekse in delno si je sproti zemljišče arondiral. Pašnike

in novine je pogozdil, obdelovalno zemljo na domačijah pa dal v najem najemnikom, ki so bili pozneje tudi večji del njegovi gozdni delavci in vozniki.

dalje prihodnjic Matevž Čarf

Na skladišču v Mušeniku — ravnanje hlodov leta 1928, v ozadju žagarski obrat. Debeli hlo na sliki je bil iz Fikove frate v Bistri. Slika: iz Čarfove zbirke.

ŽENSKÉ, KI PREVEČ LJUBIJO

Naslov sestavka sem povzel po knjigi Robin Norwoodove. Prevod je izšel pri Cankarjevi založbi letos. Avtorica je družinska terapevtka, ki se je pri svojem delu srečevala s številnimi družinami, nesrečnimi predvsem zaradi nesrečne ljubezni. V knjigi podaja svoje izkušnje in spoznanja o tem, zakaj se toliko žensk naveže na napačne moške, čustveno hladne, brezbržne, zasvojene z delom, alkoholom in ženskarje; moške, ki jim ne vračajo ljubezni. Ženske vztrajajo v tej ljubezni, ljubezni, ki jim ni vračana in jim razjeda dušo in zdravje. Je enostranska. Pisateljica nam razkriva naravo te ljubezni. Priporočam, da knjigo preberete.

Za uvod bi morda navedel nekaj značilnosti normalne ljubezni in samospoštovanja žene.

1. Sama sebe popolnoma sprejema, čeprav bi se rada na nekaterih področjih spremenila. Razvija in neguje že pridobljeno ljubezen do sebe in samospoštovanje.

2. Druge ljudi sprejema takšne kot so, kakršni so in jih ne poskuša spremeniti, da bi ustrezali njenim potrebam.

3. Povezana je s svojimi občutki in stališči na vseh področjih svojega življenja, tudi spolnosti.

4. Sebe ceni v vsakem pogledu: svojo osebnost, svoj videz, svoje miselne in vrednostne predstave, svoje telo, svoja zanimanja in dosežke. Sama sebe ima za dragoceno, ne da bi iskala razmerja, ki bi ji dala občutek lastne vrednosti.

5. Njeno samospoštovanje je tako veliko, da lahko uživa z drugimi ljudmi, predvsem z moškimi, ki so v soglasju sami s sabo. Za občutek lastne vrednosti ne potrebuje občutka, da jo drugi potrebujejo.

6. Lahko si dovoli, da je v občejanju s primernimi ljudmi odkrita in zaupljiva. Ne predaja pa se ljudem, ki jim ni mar njena sreča.

7. Vprašuje: Ali je to razmerje koristno zame? Ali mi omogoča rasti naprej in popolnoma razviti mojo osebnost?

8. Če ji kako razmerje škoduje, ga zna razdreti, ne da bi jo potem zavirala depresija. Ima krog prijateljev, ki jo podpirajo in zanimanja, ki ji pomagajo prestati stiske.

9. Svoj mir ceni bolj kot vse drugo. Minuli boji, drame in zmeda je ne mikajo več. Varuje sebe, svoje zdravje in dobro počutje.

10. Ve, da pozitivno, zadovoljivo razmerje lahko poveže samo dva partnerja, ki imata enake vrednostne predstave, zanimanja in cilje in ki sta oba zmožna resnične bližine. Ve tudi, da je vredna, da dobi vse, kar ji življenje lahko ponudi.

O napačnem pojmovanju ljubezni sem sklenil pisati zato, ker se pri svojem delu — pomoči ljudem v stiski in urejanju družin alkoholikov — srečujem prav s to problematiko in je to tudi ključ za urejanje alkoholizma nasploh.

Pri dolgoletnem delu z alkoholiki sem spoznal, da je ljubezen v teh družinah narobe pojmovana, daleč od zgoraj naštetih vrednot zdrave ljubezni. Na vsako zgoraj navedenih točk bi se dalo povedati, v čem je zveržena. Pogosto je združena z bolezensko ljubosumnostjo, neprestanim podejranjem partnerja, odrekanjem, dokazovanjem ljubezni z najrazličnejšimi poniževanji. Praviloma se partnerja brez predhodnih viharjev sploh ne moreta imeti rada.

Življenje in ljubezen v alkoholikovi družini poteka in tipični obliki iger, kot jih je opisal Borne v svoji knjigi KOJU IGRU IGRAŠ.

Vloge so bile naslednje:

1. alkoholik je tisti identificirani bolnik, ki mu pravimo tudi mokri in je grešni kozel,

2. rešitelj je zdravnik, socialni delavec ali terapevt,

3. neumnež — običajno alkoholikovi svoci (mati, prijatelji, ki dajejo alkoholiku kredit),

4. zveza, ki omogoča nadaljevanje igre (tolažilnik-natakar),

5. žena, ki igra več vlog: vlogo neumnice, ki ga neguje, daje večerjo in dovoli, da jo žali, je preganjalka, ki ga zmerja zaradi prečute noči in njegovega vedenja. Je rešiteljica, ker mu daje napotke o tem, kako se poboljša in naj vendar več ne pije.

Ob tej vlogi pogosto jokajo in se pritožujejo nad svojo usodo, pri znanih, sorodnikih in sosedih. Prosi za pomoč socialno službo, nadrejene v delovni organizaciji, zdravnika in pri tem vedno pravi: »Vi mu recite, naj ne pije! Pa ne povejte, da sem vam jaz rekla!«

Moža ponovno prosi, naj preneha piti, nikoli pa tega ne zahteva. Pogosto obiskuje zdravnike zaradi živčnih težav in jemlje pomirila. Možu neprestano grozi z razvezo, grožnje pa ne uresniči. Noče pa se izobraziti in učinkovito ukrepati, saj bi na ta način odpadle te njene vloge in življenje bi ji postalo »prazno«.

Glede na vedenje žena do svojega alkoholnega partnerja bi jih lahko razdelili na naslednje tipe:

1. žena — mučenica, ki trpi in je srečna kot nesrečnica,

2. žena — kontrolor najde moža, ki mu lahko ukazuje,

3. žena — mati, ki stalno omahuje med ljubeznijo in odklanjanjem,

4. žena — sadistka najde svojo izpolnitev v kaznovanju moža.

Takšno razmišljanje pogosto žene razume-

jo napačno, ker pač ne želijo globlje pobrskati po sebi in razmisliti, da imajo dejansko moža, kakršnega potrebujejo in so si ga tudi našle. Da so takšne, da je njihovo čustveno življenje tako moteno, si seveda niso same krive. Prihajajo iz prizadetih družin, kjer same niso bile deležne ustrezne ljubezni, kjer je bila odtujenost, grobost in zanemarjanje. Vse to je najpogostejše v družinah alkoholikov ali drugače zasvojenih ljudi (karizem, pridobitništvo). Iz teh prizadetih družin si dekleta pogosto reče: »Oče je pijanec, pijanca pa si v življenju nikoli ne bom izbrala!« In ravno zaradi teh karakteristik, ki se jih ne zaveda, si izbere pijanca, saj z urejenim moškim ni mogoče igrati zgoraj naštetih vlog. Podobno, kot sem našel jaz, tudi Norwoodova v svoji knjigi podrobno našteva okoliščine, ki privedejo do tako nepredvidljivih vedenjskih vzorcev. Skrb mladega dekleta postane, kako bi dosegla, da bi jo še bolj ljubil, še bolj potreboval in iz tega se pojavijo potrebe biti brezpogojno vdan, gospodovalen in biti tudi sposoben kaznovati in mučiti. V vseh teh okoliščinah se igra alkoholika uspešno igra do konca (do groba). Razmeroma redke so ženske, ki v tej igri odpovedo in je ne želijo več igrati. Iščejo rešitve druge vrste — odločno spremeniti svoje življenje.

Ko govorimo o zdravljenju in urejanju, moramo povedati, da tudi slabo in neustrezno zdravljenje spada v igro alkoholika, saj spada v sistem kaznovanja alkoholika za njegove napake. Žene, ki ne želijo resnične spremembe, največkrat zahtevajo, da se gre mož (partner) zdraviti v bolnico in se ga na ta način za več mesecev odkrižajo. Po končanem zdravljenju pa mu lahko grozijo, da ga bodo spravile nazaj. Same so za svojo spremembo pripravljene storiti zelo malo. To so tako imenovane neuspešne žene. Grozijo, se ločijo, po ločitvi pa spet živijo skupaj ali pa si najdejo drugega alkoholika, ki je običajno še slabši od prvega. Sebe in svojega alkoholika niso hotele vključiti v dolgoročni program dela, ki daje dolgoročne rezultate, (zato je normalno, da lahko živijo naprej samo z alkoholikom ali pa osamljeno).

Nasprotno tem so razmeroma redke žene, ki so se spoprijete z delom in to v tem smislu, da so se pričele urejati naprej same. Urejenost njihovega partnerja je bila potem pravzaprav vzporedni učinek.

Uspešne žene v nasprotju z neuspešnimi ne stokajo, se ne pritožujejo, temveč tiho prenašajo svojo bolečino, berejo članke in literaturo o alkoholizmu in si natančno zapomnijo, kako so bili vsi pogovori z možem in njegove obljube, da bo abstiniiral, brez uspeha. Te žene molče trpijo in na določeni točki stopnjevanja stiske spoznajo, da tako ne morejo in nočejo več živeti. Zato ustrezno ukrepajo. Odločno, toda plemenito postavijo zahtevo — zdravljenje ali razveza. Uspešne žene se običajno ne vključujejo v igro alkoholika in znajo osmisliti svoje trpljenje.

V dolgoletnih izkušnjah lahko že iz uvodnega razgovora spoznam ženo, ki išče resnično rešitev od tiste, ki je prišla svojega partnerja zgolj obrekovati (obrekovalka) in želi, da bi njenega partnerja kaznoval. Pogosto so žene resnično do kraja strte in niti ne vedo, kaj želijo. Vendar pa se brž oprimejo tega, kar bi jim bilo v pomoč. Neuspešne ne želijo spremeniti sebe. Hotele bi zgolj kaznovati partnerja in sodelovanje v njihovi igri. »On se naj zdravi, njega dajte, privijte ga, saj nisem pila.« Niso pripravljene sprejeti niti najosnovnejše literature o alkoholikih, one tako vse vedo. Bere naj on, saj je on pil!

Hiše se pozimi v Črni stisnejo še bolj skupaj
— foto: Andrej Šertel

Uspešne prislunhejo, sprejmejo literaturo, jo proučijo in opravijo dogovorjene stvari. Sprejmejo dejstvo, da se morajo dvigniti v dostojanstvene, urejene in ponosne ženske. Praktično vsi neuspehi v programu so bili zaradi sabotiranja žena. V našem programu šole za zdravo življenje in skladne medsebojne odnose v Dravogradu imajo možnost, da se uredijo žene same, tudi če se partner noče urejati. Pogoji je, da ne more in ne sme živeti več v bolezenskih odnosih s partnerjem, ki se ne želi urejati, saj je v nasprotnem primeru vedno znova deležna infekcije. To je pomembno zaradi tega, kot sem že omenil, ker se žene pogosto podajo v razmerja z drugim alkoholikom. Matere se morajo dvigniti, saj matere, ki živijo z alkoholikom in ne ukredujejo ničesar, so slabe matere ne glede na to, koliko se žrtvujejo za svoje materinstvo, saj ne poskrbijo, da bi otrokom uredile starševstvo in pogoje za nemoteno rast in razvoj. Urejena, ponosna, čustveno zadovoljna mati je lahko dobra mati.

Če partner ni skrajno brezčuten človek (psihopat), potem rad sledi svoji partnerki, še

posebej, ko uvidi, da je njen trud iskren, da ne gre za manipulacijo, poniževanje in kaznovanje, pač pa za resnično vzpostavljane partnerskih odnosov. Večina alkoholikov prične šele sedaj ceniti, spoštovati svojo ženo, saj se je prvič v življenju izkazala kot resnično enakopravni član. Na tej osnovi se lahko med partnerjema razvija zdrava ljubezen. S takimi odnosi se vzpostavijo zdravi pogoji za razvoj otrok in tudi dokončno prekine krog alkoholizma v družini.

Če se urejanje družine prične dovolj zgodaj in so otroci vključeni v program, imajo seveda tudi možnost, da se razvijejo v zdrave osebnosti, ki bodo znali ceniti sebe in svoje življenje.

Tako prehajam nekako na preventivo. Na stotisoče alkoholičnih družin poraja na stotisoče nevrotičnih deklet in fantov alkoholikov. Nevrotična dekleta, ki komaj čakajo, da pridejo od doma, iz težkih razmer, se zapleta jo in nasedajo prvim hinavskim obljubam alkoholika. Tudi same v svoji nevrotičnosti želijo čimprej zanositi in tako še bolj prikleniti partnerja nase.

V spolni vzgoji je treba povedati dekletom, naj ne rojeva prezgodaj, naj se zaščitijo, da ne bodo dvakrat sužnje. V dveh do treh letih se večina prikritih alkoholikov razkrinka. Takrat je lažje odločiti, kakor če sta prisotna eden ali dva otroka.

Dovolj zgodnje urejanje daje možnost, da se usmerimo v ustvarjalno življenje in zaživimo srečno. Marsikatera družina je rekla: »Škoda, vsaj deset let prepozno smo se vključili!«

Dovolj zgodnje urejanje daje možnost, da se sami izkopljejo iz alkoholizma in tudi otrokom odprejo boljšo perspektivo. Gre za biofilno usmerjenost v nasprotju z nekrofilno usmerjenostjo — kar je alkoholizem.

Pomembno je, da si iščejo dober program, ki dolgoročno daje dobre rezultate, saj samo krajši presledki in abstinence razmere v družini samo poslabšujejo in dajo malo upanja, da bi se lahko kdaj kaj resnično spremenilo. Ili v svoji knjigi Medicinska nemesis pravi: Vsakdo ima pravico, da izbere tistega terapevta, ki je dokazano uspešen.

dr. Franc HEBER

DIETA PRI SLADKORNI BOLEZNI JE OSNOVA ZDRAVLJENJA

Dieta za bolnika s sladkorno boleznijo se pravzaprav nič ne razlikuje od zdrave prehrane zdravega človeka. Sladkorni bolnik mora strogo upoštevati dietni predpis varovalne prehrane, zdravemu človeku pa je dopustno občasno odstopanje od le te. Natančnejši dietni predpisi, ki ga bolnik dobi v dispanzerju, bi zahteval kar nekaj strani podrobnejših obrazložitvev.

Okvirna načela za dieto pri sladkorni bolezni pa so:

— Jejte velikokrat po malem — 5–6 krat dnevno! Krvni sladkor se bo po manjšem obroku hrane manj zvišal, s tem pa imajo tudi komplikacije sladkorne bolezni manj možnosti za razvoj.

— Pri vsakem obroku hrane naj bodo zajeta živila iz skupine zelenjava ali sadje. To so živila z zelo malo energijskih hranil, ker vsebujejo veliko vode in balastnih snovi, ki jih človek ne prebavi, ter veliko vitaminov, kar zelo ugodno vpliva tudi na prebavo.

— Skrbite, da bo vaša teža čim bližja idealni telesni teži, ker takrat tudi bolezen sama najugodnejše poteka!

— ODPOVEJTE S ČISTIM SLADKORJEM, ki jih tudi NEDIABETIKI popolnoma nič ne potrebujejo za normalno zdravo življenje!

— UPORABITE samo 5 malih žličk rastlinskih maščob na dan! Več jih tudi zdravi ne potrebujejo.

— Več kot 1/2 l mleka dnevno, več kot 20 dag mesa dnevno in več kot 1 jajce dnevno tudi ni priporočljivo.

— Pijte nesladkane pijače, namesto sadnih sokov jejte sveže sadje!

— Solite in začinite hrano zmerno!

— Alkohol ima tudi energijsko vrednost, 1 dl vina = 1 košček kruha, več kot 2–3 dl suhega — nesladkanega vina ni priporočljivo, ostale alkoholne pijače sladkornemu bolniku še mnogo bolj škodijo.

— Skodelico ali dve črne kave da, več ni priporočljivo, seveda naj bo grenka ali zasladjena s katerim od nadomestkov za sladkor (Natren, Saharin).

POSLEDICE SLADKORNE BOLEZNI

S sodobnim pristopom in zdravljenjem sladkorne bolezni sta se v veliki meri podaljšali delovna in življenjska doba sladkornih bolnikov.

Pri tem pa je prišlo do novega problema, kako preprečevati in zdraviti kronične zaplete sladkorne bolezni, ki so najpogostejši vzrok smrti pri teh bolnikih.

S sladkorno boleznijo, ki traja že več let, se več ali manj pri vseh bolnikih pojavijo degenerativni zapleti, ki so seveda pogostejši pri bolnikih s slabo urejeno boleznijo. Gre za spremembe v stenah krvnih žil, po katerih se tako pretaka manj krvi, kar ima za posledico slabšo prekrvavitve telesnih tkiv in organov. Najhujše posledice teh okvar so srčni infarkt in možganska kap ter odmiranje tkiv na nogah — gangrena. Najpogostejši vzrok komplikacij pa so okvare drobnih žilic — kapilar, ki povzročajo nevarne okvare na očesni mrežici in ledvicah.

Neurejena presnova pri sladkorni bolezni se slej ko prej odraža tudi na živčevju, kjer povzroča spremembe tako v strukturi kot v delovanju živčnega nitja.

Se kako velja znani rek, BOLJE PREPREČITI — KOT ZDRAVITI, ravno pri preprečevanju posledic sladkorne bolezni. Dognano je, da se komplikacije manj razvijajo pri bolnikih, ki imajo dobro urejeno bolezen in s tem tudi presnovo dobro urejeno. Ti bolniki dobro poznajo svojo bolezen, nepremakljivi so pri upoštevanju dietnih predpisov, dosti časa posvečajo redni in enakomerni telesni aktivnosti, ki je eden temeljev uspešnega zdravljenja, redno jemljejo predpisana zdravila in ne nazadnje redno obiskujejo diabetični dispanzer zaradi kontrol, na katere so naročeni. Skrb za svojo bolezen so vzeli v svoje roke, počutijo se zdrave, zdravstveni delavci smo jim samo še svetovalci. Želimo si čimveč takih »bolnikov«.

Sladkorna bolezen je med prebivalci zemeljske oble zelo razširjena. Imajo jo od 3–6 % prebivalstva, to je okrog 100 milijonov vseh ljudi, v Sloveniji pa okrog 50000 prebivalcev.

V Koroški regiji je registriranih že preko 2500 sladkornih bolnikov. V deželah z dobro organizirano zdravstveno službo se zdravijo sladkorni bolniki v posebnih dispanzerjih.

Tak način zdravstvenega varstva imamo tudi v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji. Zdravstveno varstvo sladkornih bolnikov je najbolje razvito v naši republiki in na Hrvaškem, v Vojvodini in v ožji Srbiji. V ostalih republikah se trudijo približati temu skupnemu modelu zdravstvenega varstva. Dispanzer za sladkorne bolnike (v Sloveniji jih je 14) je nastal vedno pri internih oddelkih bolnišnic, da je bila zagotovljena kontinuiteta dela. Zdravljenje, ki je bilo začeto v dispanzerju, lahko brez prekinitve nadaljujemo v bolnišnici in obratno. Tak način je uspešen tudi zato, ker gre za enotno zdravstveno osebje.

Vloga dispanzerjev za sladkorne bolnike

Dispanzer mora nuditi sladkornim bolnikom popolno medicinsko oskrbo in jim pomagati pri kroničnih komplikacijah. Naloga dispanzerjev je tudi zgodnje odkrivanje sladkorne bolezni pri najbolj ogroženem krogu prebivalcev, sodelovati pa mora tudi pri širših detekcijskih akcijah.

Poleg teh medicinskih nalog mora dispanzer skrbeti tudi za socialno medicinsko varnost diabetikov, še zlasti starejših in otrok. Za koroško regijo ima matični dispanzer za sladkorne bolnike sedež v Slovenj Gradcu, pri tukajšnjem internem oddelku splošne bolnišnice. Na željo bolnikov smo letos odprli tudi posvetovalnico za sladkorne bolnike v Ravnah, enaka posvetovalnica obratuje že vrsto let tudi v Radljah. Bolniki za pregled v dispanzerju ne potrebujejo napotnice — zadostuje jim zdravstvena izkaznica in izkaznica sladkornega bolnika. Zdravila in storitve so brezplačne. V dispanzerju dobijo bolniki in njihovi svojci odgovor na sleherno postavljeno vprašanje v zvezi s svojo boleznijo. Organizirana imajo predavanja — ki jim ne uide noben novo-odkrit sladkorni bolnik — kjer izvedo vse o vzrokih, za nastanek bolezni, poteku in načinu zdravljenja, o dietoterapiji — teoretično in praktično s sestavljanjem jedilnikov, o posledicah, ki jih pušča sladkorna bolezen in preprečevanju le teh še o mnogočem. Posebna predavanja imamo organizirana za vse tiste bolnike, pri katerih je po-

trebno zdravljenje z insulinskimi injekcijami, da jih teoretično in praktično usposobimo tudi za opravljanje teh večšin.

Zavedamo se namreč, da je prav ZDRAVSTVENA VZGOJA pri naših bolnikih eden najvažnejših parametrov uspešnega zdravljenja sladkorne bolezni. Cilj skupnega prizadevanja zdravstvenih delavcev in sladkornega bolnika je dobro urejena presnova in preprečevanje kroničnih zapletov bolezni.

Če ima bolnik dobro urejeno presnovo, nima težav, to pa pomeni, da se izogne invalidnosti in si ohrani normalno življenjsko dobo. Dejanski končni cilj oskrbe sladkornega bolnika pa mora biti tudi njegov občutek zdravja in neodvisnosti od okolice. Diabetik lahko vse to doseže le, če dobro pozna svojo bolezen. S pridobljenim teoretičnim in praktičnim znanjem, z lastno iznajdljivostjo in s pomočjo okolice, se diabetik lahko uspešno spoprije s svojo boleznijo, jo kar

dobro obvladuje, z njo živi, ne sicer brez omejitev, vendar brez bistvenih telesnih in psihičnih težav.

VLOGA DRUŠTEV

Vzporedno z dispanzerji so se v Sloveniji ustanovljala tudi društva diabetikov. Le ta skrbijo za zdravstveno vzgojo ter pomagajo pri reševanju zdravstvenih in socialnih problemov svojih članov.

Organizirajo redna predavanja za svoje člane ter seznanjajo tudi javnost in pristojne organe s problemi, ki tarejo sladkorne bolnike.

Posamezna društva se združujejo v ZVEZO DRUŠTEV DIABETIKOV Slovenije. Pri nas sta najaktivnejši društvi Slovenj Gradec—Ravne.

Bojana ZEMLJIČ, višja med. sestra

MOJIH 40 LET

Štirideset let dela je častitljivi jubilej, ki ga tudi moški, kot je Jure ŠUMEČNIK, spoštujemo. Doživel ga je letos, 1. julija, ko je prejel odločbo o upokojitvi.

Jureta ŠUMEČNIKA delavci Lesne dobro poznajo, saj je kot gozdar, socialni delavec in na koncu tajnik samoupravnih organov komuniciral z velikim številom ljudi. Tudi njegov življenjski potpis poznamo, saj je bil v Viharniku že predstavljen, svojo delovno pot pa je v pogovoru opisal takole:

»V Mariboru sem končal gozdarsko šolo leta 1948, šolsko prakso sem opravil v Ribnici na Dolenjskem. Moja prva zaposlitev je bila v Jelenovem žlebu pri Gozdni upravi Grčarice, kmalu pa sem bil premeščen k terenski sekciji za urejanje gozdov, nato sem služboval v Novem Mestu pri Gozdni upravi Črmošnjice, kjer sem odgovarjal za skupino nemških vojnih ujetnikov, ki so nakladali les v kočevskih gozdovih. Na lastno željo sem dobil od Ministrstva LRS nov dekret o premeščitvi in bil s 1. januarjem 1949 razporejen v GG Slovenj Gradec — Gozdni upravi Črna. Tu sem bil pomočnik revirnega vodje v revirju Jazbina, leta 1950 pa sem prevzel delo referenta za pospešitev proizvodnje na takratni direkciji LIP Slovenj Gradec. V tem času sem si z velikim prizadevanjem uredil zdravljenje na I. kliniki dunajske univerze. Po končanem zdravljenju sem bil razporejen na gozdno upravo Ravne, v revir Dravograd — desni breg, nekaj časa pa sem delal na področju urejanja gozdov na območju gozdne uprave Radlje.

Z ustanovitvijo koroškega gozdarskega podjetja, 1. julija 1954, sem bil razporejen za revirnega vodjo v revir Jazbina pri Gozdni upravi Črna. Ta revir sem opravljal do oktobra 1964. V tem letu sem bil na predlog kadrovske službe gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec razporejen na delovno mesto socialnega delavca. Zato sem se v šolskem letu 1964/65 vpisal na višjo šolo za socialne delavce v Ljubljani in jo v rednem roku uspešno končal leta 1966. Takoj za tem sem bil nameščen na delovno mesto referenta za socialne in stanovanjske zadeve. To delo sem opravljal do združitve GG z lesno industrijo 1974 in še nekaj let v Lesni Slovenj Gradec. S 1. februarjem 1980 sem prevzel vodenje tajništva samoupravnih organov pri delovni skupnosti Lesne in to delo opravljal do upokojitve, 1. julija 1988.

Teh štirideset let je le moja pravno priznana delovna doba, delal pa sem, odkar se spominjam. Še bos, z zakrpanimi hlačami, sem pasel živino, delal na hribovski kmetiji od zo-

re do mraka. Tako se je pač zahtevalo od številne družine, ki se je prebijala skozi najhujšo ekonomsko krizo. Tudi sedaj ko sem upokojen ne mislim prenehati z delom.

Poleg delovnih nalog za katere ste bili odgovorni, ste opravljali tudi številne funkcije. Kaj lahko poveste o tem?

»Res je, da sem opravljal številne funkcije in sem jih tudi rad opravljal. Delal sem v samoupravnih organih, družbeno-političnih organizacijah, v raznih komisijah pri DPS na Ravnah in v Slovenj Gradcu. Našel pa bi le tri funkcije, v katerih sem delal najbolj angažirano, s predanostjo in dosegel tudi uspehe. Veliko časa sem žrtvoval za razvoj pionirskega in ženskega šaha na Koroškem, predvsem v Žerjavu in Slovenj Gradcu. Kasneje sem ustanovil pionirsko šahovsko ligo, ki je dobro delovala šest let, dokler sem jo vodil.

Moje delo v Zvezi sindikatov Slovenije in Jugoslavije je bila druga pomembna funkcija. V času, ko sem bil tu angažiran, sem si veliko prizadeval za benificirano delovno dobo gozdnih delavcev — sekačev. Brez aktivne politične podpore Zveze sindikatov na tem področju ne bi uspeli.

Prizadeval sem si za boljšo obveščenost takratnega 1000-članskega kolektiva Gozdnega gospodarstva, in to me je privedlo do razmišljanja in stališča, da smo premalo obveščeni, da se premalo med seboj poznamo, ker smo bili gozdarji s svojimi bivališči raztreseni po hribovju izven urbanih naselij na Koroškem. Tudi na delu smo se seznanjali s problemi le s svojimi najbližjimi sodelavci. Nismo se srečevali v tovarniških halah in pri vratarjih kot industrijski delavci. Pripravil sem osnutek časopisa pod imenom Obvestila. Predlog sem utemeljil in ga predložil, da o tem sklepa delavski svet gozdnega gospodarstva in interno glasilo je bilo ustanovljeno. Osem let sem bil odgovorni urednik glasila. Po združitvi gozdarstva in lesne industrije sem tudi predlagal, da se ta opravila profesionalizirajo.

Omenil bi še funkcijo, ki jo predano opravljam še danes. Sem predsednik Društva invalidov Slovenj Gradec.

Deset let sem bil predsednik Skupščinske regionalne zdravstvene skupnosti na Koroškem. V letu 1979 in 80 sem se vključil v iniciativni odbor za ustanovitev Društva socialnih delavcev Koroške. Osem let sem vodil izvršni odbor. Društvo je uspešno zaživelo in se na Koroškem že potrdilo kot aktivno uspešno društvo.

Kaj sporočate delavcem Lesne?

Rad bi povedal, da sem se naučil spoštovati delavca in delo že v zgodnji mladosti in to

Jure Šumečnik

sporočilo želim, da ostane živo v Lesni. Bodite previdni, predvsem sedaj, ko se bodo sprejemali novi predpisi o podjetjih in delovnih razmerjih, da ne bo prišlo do manipuliranja z ljudmi — z delavci. Zapišite v vaše splošne akte, predvsem za vodilna delovna mesta, da mora biti tisti, ki ga na tako delovno mesto kadrujete, predvsem CLOVEK. Obstajajo namreč tudi razčlovečene kreature v človeški podobi, ki jim je prvi motiv želja po oblasti, samoljubnost in dober osebni dohodek. Ne pozabite na zelo znano dejstvo, da je v ljudeh skrita velika ustvarjalna moč, če jo umemo sprostiti in aktivirati v zeleno smer. To pa z komando in pritiski gotovo ne gre.

Glede mojih štirideset let pa bi zadevo poskusil obrniti, da ne bi bila, kot čitam v Viharniku, zahvala temu in temu delavcu, da je toliko let uspešno delal v Lesni, ampak čutim dolžnost, da se jaz zahvalim kolektivu Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, ki me je sprejel v svoje vrste, dobil sem delo in dohodek, počasi, a vendar dobro, so se mi uredile stanovanjske razmere, imel sem veliko možnosti za strokovno izpopolnjevanje in tudi možnosti za sproščanje svoje ustvarjalnosti.

V rezultatnih svojega in našega skupnega dela pa sem užival tudi osebno srečo. Seveda velja ista zahvala kolektivu Lesne Slovenj Gradec kot pravemu nasledniku Gozdnega gospodarstva in LIP Slovenj Gradec.

Na koncu, čeprav ne spada na konec, pa moja želja, da bi Viharnik napredoval, saj si je med bralci že uspešno pridobil svoj ugled.

Po njem ne segajo samo delavci Lesne in člani njihovih družin ampak tudi številni kmetje na Koroškem. Zanj pa se zanimajo tudi številni drugi posamezniki.

Razgovor vodila Ida ROBNIK

SREČANJE UPKOJENCEV TOK DRAVOGRAD

Osnovna organizacija sindikata gozdarskega obrata Dravograd je leta 1968 na pobudo šefa obrata, dipl. ing. gozd. Vinka MOTALNA organizirala srečanje svojih upokojencev. Srečanje je bilo na Stefanovo, naslednji dan po Božiču. Na srečanju so se tudi dogovorili, da naj bi bila trajna naloga sindikata, da vsaj enkrat na leto skliče svoje upokojence, se bolj na široko seznanijo, kako živijo in spozna njihove potrebe materialne in tudi socialne narave. Dravograjski upokojenci gozdarstva živijo na celotnem področju občine: od Košenjaka, Libeliške in Črneške gore do Trbojnje. Le malo ali skoraj nobenih možnosti nimajo, da bi se česče srečevali, razen zgolj slučajno, da se med letom dobijo kje dva ali trije. To je tudi vse. Ostanajo sami, na stara leta, odrinjeni od vsakodnevnih dogodkov, skoraj pozabljeni, da so nekoč tudi oni bili ustvarjalni, mladi, polni delovne energije, da je prenekateri člen njihove dolgoletne delovne dobe ozko povezan z današnjim dnem, da je veliko njihovega truda in znoja vložene-ga v to, kar danes narava daje, oziroma imajo današnji aktivni delavci v gozdarstvu. To je možnost, da se ožje seznanijo z današnjim načinom gospodarjenja in življenjem gozdnih delavcev — sekačev, spravljacev, gojiteljev. Razmere v samem načinu in tehniki dela so se občutno spremenile, s tem pa tudi življenjski pogoji današnjih delavcev. Zato je prav in lepo, da je naloga sindikata, oz. kolektiva gozdarstva v Dravogradu trajna, za kar smo jim upokojenci iz srca hvaležni in jim želimo na njihovih delovnih mestih še mnogo uspehov, da se vez med upokojenci in aktivnimi delavci ne pretrga.

Letos od te lepe in humane naloge mineva že 20 let. Trenutno je upokojencev že več kakor zaposlenih na TOK. Med upokojenci je tudi nekaj takih, ki so bili upokojeni že leta 1960 in so danes stari že čez 80 let, toda o teh več kdaj pozneje. Do pred nekaj leti so ta srečanja bila vsako leto na Stefanovo, to je 26. decembra. Velikokrat je bilo zelo težko upokojence dobiti skupaj, saj so bile ceste zasnežene, neplužene, za stare ljudi neprehodne. Pa tudi pozneje, ko so se ceste že plužile so bile težave dobiti ljudi skupaj. Večina jih je odvisna od prevoza, ki ga sami nimajo. Zopet so bili gozdarji tisti, ki so se potrudili in tudi ta problem uspešno rešili v zadovoljstvo upokojencev.

Pred par leti so se gozdarji dogovorili, zakaj morajo biti ta srečanja ravno pozimi, mar se ne bi dalo organizirati v letnem času, ko je toplo, vse ceste prehodne in prevozne, ko je možno do vsakega priti z vozilom. Sprejet je bil sklep: »srečanja bodo odslej naprej v letnem času. Tudi kraj srečanja naj bo vsako leto drugje.« Tako smo upokojenci obiskali »Poštarski dom« pod Plešivcem. Med potjo smo si ogledali Ivarčko jezero in Rimski vrelc. Drugo leto smo šli do Sv. Ane in Trbojnjskega jezera. Lansko leto pa je bil dan predlog za Uršljo goro. Malo je bilo skrbi, kako bodo starejši zmogli pot od ramp do vrha, toda bojazen je bila odveč, saj je 84-letni IZAK Filip bil med prvimi na vrhu, pa tudi prvič je bil na Uršlji gori. Pravi, da si to ni mogel predstavljati, da bo kdaj v življenju gledal svojo domačijo na Goriškem vrhu z Uršlje gore. Ko je bil mlajši, je to željo gojil, vendar ni imel te možnosti. Na stara leta je želja v

celoti usahnila. Zato je bil toliko bolj presečen in presrečen, da je to pot doživel. Pa tudi planinski krst na vrhu je doživel, saj ga je upravnik doma z veseljem obdelal. Prvič na Uršlji gori pa Filip ni bil sam. Z njim so bili še štirje, sicer mlajši. Tudi te je z vrhovo upravnik doma krstil. Vsi so morali razumljivo dati tudi za liter. Bilo je enkratno, le škoda, da tega nismo mogli fotografirati, ker nismo imeli fotografa.

Letos so upokojence zapeljali na Pernice. Pot nas je vodila do Gortine, od tam pa naprej na Pernice. Kot vodič nas je spremljal revirni vodja tov. Franc TRAVAR. Med potjo smo se večkrat ustavili, kjer nam je revirni vodja povedal marsikaj zanimivega iz službenega življenja v revirju, pa tudi zasebnega. Ustavili smo se na domačiji Herman, v gostišču pri Knezu pa smo imeli kosilo in malo zabave. Veseli in razpoloženi smo se vračali mimo partizanskih domačij »Koh«, »Junčko«, preko Ojstrice nazaj v Dravograd. Ojstričani so ostali še na Ojstrici, druge pa so revirni odpeljali z avtomobili v Trbojnje, Libeliško goro in celo do Raven. Omeniti moramo, da se je letošnjega srečanja po dolgem času zopet udeležila tudi nekdanja drevesničarka 88-letna Apolonija OSLOVNIK. Zdravje ji je letos dopustilo, saj je kljub visokim letom potovanje zelo dobro prenašala.

Za srečanje in organizacijo se upokojenci gozdarjem in sindikalistom lepo zahvaljujejo in jih prosimo, da nas ne pozabijo, upokojenci pa naj se ne zaprejo v svoj kraj in naj goje česče stike z gozdarji, jih tudi vzdržujejo, saj bo le na tak način vez med nami ostala živa še naprej.

Upokojenci gozdarstva Dravograd — Ferdo KNEZ

Marina Klobas — upokojenka

V letošnjem letu se je s 35. leti delovne dobe upokojila naša sodelavka Marina KLOBAS.

V Slovenj Gradcu živi od leta 1932. Po osnovni šoli je obiskovala gimnazijo na Ravnah. 15. januarja 1953 se je zaposlila pri takratnem trgovskem podjetju Zarja. Čez leto in pol je začela delati na Okrajni upravi za gozdarstvo. Vse do letošnjega leta je delala v istem podjetju, čeprav so se menjale organizacijske oblike. Opravljala je dela materialnega knjigovodje, bila je administratorka,

dolgo je delala na osebnih dohodkih, zadnjih dvajset let pa je vodila blagajno.

Sedaj, ko že nekaj mesecev živi kot »penzionistka«, smo jo povabili na razgovor. O svojem delu je povedala:

»Najtežja so bila povojna leta. Takrat smo veliko delali, ni bilo prostih sobot, delali smo ob nedeljah in praznikih. Za nadurno delo nismo dobili plačila, niti nismo spraševali po njem. Delo je moralo biti opravljeno.

Delo pri osebnih dohodkih in pri blagajni je bilo vedno vezano na roke. Delali smo ročno in ni primerjave s sedanjim delom, ko je

vse na računalniku. Seveda tudi računalnik ni odpravil nadurnega dela ob obdobjih obračunih.«

Viharnik: Doživeli ste več sprememb organizacijskih oblik podjetja. Ali ste se kdaj bali, da bi v novi organizaciji izgubili delo?

Za delo se nam ni bilo treba bati, bilo je zagotovljeno. Ob večini reorganizacij nas je bilo še premalo. Sedaj je drugače. Ne razumem ljudi, ki dopolnijo pokojninska leta, pa ne grejo v pokoj. Po petintridesetletnem delu se človek iztroši in nisi več sposoben toliko delati kot prej, ko si mlad. Pa ne samo količinsko, tudi kvaliteto ne moreš biti več tako gotov.

Viharnik: Kako preživljate dneve sedaj, ko ste v pokoju?

Imam vrt, ki ga skrbno obdelujem, opravljam hišna opravila, obiskujem sorodnike in prijatelje. Sedaj sem si privoščila in obiskala brata, ki je v Nemčiji. Skratka, imam kaj delati, in ne razumem ljudi, ki pravijo, da po upokojitvi ne vedo, kaj bi počeli.

Viharnik: Povejte nam, ali vam še kaj leži na duši?

Da, res mi še nekaj leži na duši. Žal mi je, da lansko leto ob uveljavitvi novega sistema nagrajevanja nisem napisala pritožbe. Pa ne za sebe, saj meni tako ne bi nič koristilo, ampak za moje naslednike. Nihče ne ceni dovolj dela pri blagajni; tudi nikoli ni bilo nič narobe pri mojem delu, zato je bilo neopazno. V primerjavi z deli knjiženja je delo pri blagajni bolj odgovorno, saj gre za materialno odgovornost, tu so dnevni roki, dnevno mora biti blagajna zaključena. Nikoli se nisem borila za plačo; morda to ni prav, da nikoli nisem opozorila na sebe. Sedaj se mi seveda to pozna pri pokojnini, za 35 let dela ...

Ida ROBNIK

Srečanje upokojencev

DELO MI JE VELIKO POMENILO

V letošnjem letu je prenehala aktivno delati tudi naša sodelavka Marija Sekirnik. Njeno delo je vtakano v našo delovno organizacijo na poseben način. Njeni izdelki so kadri, ki jih je s prizadevnim delom »pridobivala« in vzgajala od leta 1963, ko je prevzela delo vodje izobraževalnega centra, pa do upokojitve.

Da ne bi naštevali njenih del, funkcij, uspehov, kot smo navajeni, saj to smo že večkrat storili v našem Viharniku, pa tudi priznanja, ki jih je Sekirnikova prejela, in pričajo o priznavanju in spoštovanju njenega dela na področju izobraževanja v širšem slovenskem prostoru, bi tokrat zapisali misli, ki jih je sama povedala ob odhodu v pokoj:

Sekirnikova: »Ko danes razmišljam, ali je bilo pametno toliko vlagati v izobraževanje, me osrečuje dejstvo, da se danes začena družba zavedati, da je edino znanje gonilo napredka, daje osnovni pogoj za razvoj. Marsikoga je bilo treba o tem prepričevati, pa še bo treba marsikoga prepričati. Mnogi sicer prikimavajo in jemljejo ta dejstva kot nove parole, v notranjosti pa v to niso prepričani.

Kot primer pozitivnega ravnanja na področju izobraževanja je naš TOZD TP Prevalje. Tam imajo zaposlenega delavca, ki posveti del svojega 4 urnega delovnega časa izobraževanju. Tik pred odhodom v pokoj so me Prevaljčani povabili na razgovor, kjer sem jim iz svojih izkušenj predlagala določene rešitve. To mi je bilo v veliko veselje.

Omenila bi še en TOZD, ki je v zadnjem letu veliko naredil na področju izobraževanja. To je TSP Radlje — Podvelka. Pri pregledu dveh dnevnikov sem ugotovila premajhno zahtevnost.

Tako je ocenil tudi direktor tega TOZD. Po tem so se v Radljah odločili, da bodo v bodoče izvajali pripravništvo koncentrirano samo v eni delovni enoti.

Tukaj moram tudi povedati, da so me od vsega začetka pa do konca pri moji dejavnosti podpirali TOZD Gozdarstvo Radlje, pa tudi drugi, navsezadnje pa moji najožji sodelavci, delavci izobraževalnega centra in morada še kdo v delovni organizaciji, ki je bil pripravljen žrtvovati svoj delovni, pa tudi prosti čas za dejavnost izobraževanja. Težko bi vse naštel, ker je bilo veliko takih. Na koncu, ko sem odhajala, mi je bilo žal, da se nisem mogla vsem tem posameznikom zahvaliti in se od njih posloviti.

Viharnik: Po vseh teh letih aktivnega in neprestanega delovanja na področju izobraževanja bo najbrž težko prenehati. Kaj boste delali sedaj, kako boste obdržali stik s svojo stroko?

Sekirnikova: »Z velikim zanimanjem bom spremljala razvoj Lesne, predvsem razvoj izobraževalnega centra. Na tistih temeljnih organizacijah, ki so imele poseben posluh za izobraževanje se bom še oglasila. Obiskala bom tudi dislocirano enoto lesarske šole v Slovenj Gradcu.

Zelo hudo bi mi bilo, če bi morala prenehati s strokovnim delom. Zaenkrat še delujem v komisiji za sestavo učnih načrtov pri PIS za gozdarstvo, v Izvršnem odboru skupnosti izobraževalnih centrov in služb, občasno pa me povabijo še kam drugam k sodelovanju. Mislim, da bo še veliko prilik. Z veseljem pa sem se vključila tudi v druge dejavnosti. Spet hodim k pevskim vajam, enkrat tedensko k rekreaciji, opravljam delo na domačem vrtu, tu so vnuki, skratka, dela ne zmanjka.

Viharnik: Vaš osnovni poklic je gozdarski inženir. Ali vam je bilo kdaj žal, da ste se pravzaprav preusmerili?

»Rada sem imela svoje delo. Mislim, da sem imela srečo, da sem k sodelovanju pritegnila tudi druge strokovnjake, predvsem gozdarje, ki so pomagali dvigniti nivo pripravi-

štva. V Lesni sem k sodelovanju pritegnila tudi ljudi, ki jim priznavam veliko strokovnost in jih pri delu občudujem. Za nekatere mi je prav hudo, da se v svoji sredini niso mogli uveljaviti toliko, kot bi se lahko.

Viharnik: Kaj nam bi rekli ob koncu?

»Rada bi povedala nekaj, kar sem povedala zbranim ob prejemu priznanja za izobraževanje na področju lesarstva, na posvetu kadrovske in izobraževalnih delavcev, ki ga je organiziral odbor sindikata gozdarstva in lesne industrije: Že v pradedni so v življenju obeleževali pomembne življenjske dogodke — rojstvo, poroko, smrt —. Ko smo se ljudje začeli organizirati, civilizirati, skupno delovati, je za človekovo življenje izredno pomemben vstop v delovno razmerje in prekinitve delovnega razmerja. Zato bi morala vsaka delovna organizacija obeležiti tak dogodek in se od človeka uradno posloviti, navsezadnje smo bili tudi uradno sprejeti. Prijateljstva so se rojevala pozneje, prijateljske poslovitve so nekaj drugega. Je pa veliko prilik, kjer bi lahko to naredili, na primer delavski svet delovne organizacije, ali ...

Razgovor vodila:
Ida Robnik

Mlin v Bistri — Foto: M. Čarf

Mežnarjeva mama

Mežnarjeva mama, ali bica, kakor jo vnuki kličejo, je gotovo najstarejša krajanka ostriške fare. Zibel ji je stekla še v prejšnjem stoletju na Martinjevi kmetiji.

Še mlada se je poročila z dve leti starejšim Francem RAVNJAKOM na Ravnjakovo kmetijo. V zakonu se jima je rodilo pet otrok: trije fantje in dve deklici. Je že tako, da življenje ne prizanaša z udarci. Najhuje ji je bilo tedaj, ko ji je umrla desetletna deklica Julka. Otroci so pač otroci. Kurili so kres in skakali čez ogenj. Deklica jih je hotela posnemati, a vnela se ji je obleka. Še preden so prestrašeni otroci pogasili ogenj z nje je že bila vsa v opeklinah. V tistih časih pa ni bila možna hitra zdravniška pomoč kot dandanes, in še preden je bilo mogoče kaj pomagati, je deklica izdihnila v hudih bolečinah. Sami grenki spomini! Prav v tem času so jim lesni mogotci in oderuhi izpodjedli grunt in morali so na tuje in si z dninami služiti vsakdanji kruh, vendar je družina ostala skupaj. Še danes se spominja, če je šla sama v dnino je zaslužila cel hlebec kruha, če pa je bil kakšen otrok zraven, pa so odrezali krajec.

Kot najemniki so se po osvoboditvi ustavili na Mežnarjevi kmetiji. Tu si je sin Tone

pred dvajsetimi leti ustvaril družino. Žal, mu je že zgodaj zahrbtna bolezen vzela mlado ženo, petletnemu in petmesečnemu sinku pa mamico. Vendar poslej Tone otrokoma ni iskal mačehe, ampak sta materinstvo vzela v svoje roke z že skoraj osemdesetletno materjo in bico Elizabeto. Ko bi še snaha živela, bi kar dobro šlo. Osemnajstletni Jožek in trinajstletni Danilo pa sta ji v veliko pomoč, saj poleg šole zelo skrbno opravita delo pri živini in drugod. Babica je pohvalila vnuke.

Tudi sama je že osem let vdova. V svoji častljivi starosti še vedno gospodinja in opravlja lažja dela. Dokler je bila še pri močeh, je vestno skrbela za red in čistočo v ostriški cerkvi in tudi zvonila je rada, so povedali drugi. Le sluh in moči jo že zapuščajo, sicer pa pravi, da pri zdravnikih še ni dosti iskala pomoči, razen tedaj, ko si je zlomila roko. Vsi, ki Mežnarjevo mamo poznamo, ji želimo, da bi zdrava in čila dočkala sto let.

Ludvik MORI

Mežnarjeva mama s sinom Tonetom

VRBAČEV OČE JE DOPOLNIL 86 LET

Andrej ROTOVNIK, Vrbačev oče iz Graške gore, je 10. novembra letos dopolnil 86 let. Nihče mu ne bi prisodil tako visoka leta, čeprav je bila njegova življenjska pot vseskozi težka in trda. Ne rad govori o tistem, kar je doživljal, rad pa se spominja svojih otroških let. »Veste, v tistih časih, ko smo bili mladi, so bili težki in hudi časi. Nismo poznali tistega izobilja v življenju, kakršnega imajo mladi danes. Takrat se za nas ni nihče brigal, da bi redno obiskovali osnovno šolo in nihče te ni vprašal, ali boš znal kdaj brati ali pisati. No, jaz sem svoja otroška leta preživel kot pastirček, pa tudi služil sem. Nikoli mi ni bilo težko, pa čeprav sem bil slabo oblečen ali pa, da je večkrat zmanjkalo tudi kruha.« Tako pripoveduje Vrbačev oče.

Ko brskava po njegovih spominih, mi omenja prvo svetovno vojno. Potem pripoveduje, kako je gospodaril na Vrbačevi kmetiji. Kmetija je bila izredno težavna za obdelavo, vse sem moral opravljati ročno ali pa z volovsko vprego. Žena mi je bila v veliko podporo in pomoč. Garala sva in trpela. V zakonu sva imela enajst otrok, potem pa lahko mislite, da sem moral kar pridno in pošteno delati, da je bil za vsakega enak kos kruha. Ker pač kmetija ni dajala dovolj, sem si poiskal »siht« in zaposlil sem se kot gozdni delavec — sekač. Tudi za delo je bilo tiste čase težko.

Svoje holcersko delo sem opravljal v slovenjegraških in radeljskih gozdnih revirjih. No, hvala Bogu, danes za svoje delo prejemam

pokojnino in zdaj na stara leta mi še kako prav pride.«

Zdaj Vrbačev oče veliko čita. Rad prime v roke romane, med časopisi pa mu je najljubši Viharnik. V njem najde, kot sam pravi veliko zanimivega. Pred leti je prepustil posestvo svojemu sinu Branku in najbolj bi bil vesel trenutka, ko bi Branko na posestvo pripeljal »ta mlado«. Vesel je tudi, kadar ga obiščejo otroci, pa vnuki. Rad jih ima, radi pa imajo tudi oni svojega očeta in dedeka.

Ob slovesu smo mu stisnili roko in mu zaželeli še vrsto let sreče in zdravja.

F. JURAC

Bogomir in Kristina

Naš upokojenec

Visoko na Brezovcu živi naš zvesti bralec, upokojenec Bogomir WALT, ki je letos novembra dopolnil osemdeset let. Zibka mu je stekla na Pernicah leta 1908. Bil je še deček, ko je že moral po materini smrti s trebuhom za kruhom. Najprej je bil pastir; ko pa je malo odrasel pa je bil hlapec pri kmetih. Malo pred drugo vojno se mu je posrečilo, da si je ustvaril dom in družino. V zakon je dobil pridno in skrbno ženo Kristino, ki je prej doživljala skoraj enako usodo. V družinski skupnosti so se jima rodili trije fantje in dve dekleti, ki so si že vsi v dolini spletli svoja gnezda, vendar ob priložnostih radi obiskujejo starše in svoj rodni domek.

Bogomir se je med NOB pridružil partizanom, po osvoboditvi je nekaj časa delal na Gradisu, nato pa se je zaposlil kot gozdni delavec, kjer je tudi dočkal upokojitev.

Bogomiru in Kristini kličemo še na mnoga zdrava leta.

Ludvik MORI

Skodlje so danes moderne

Ob zlati poroki Kumšetovih staršev iz Trbonj

Zlatoporočca Peter in Marija Rudolf iz Trbonj

Ura hoda po Trbonskem grabnu in še malo v hrib leži Kumšetova kmetija. Je srednje velika in precej strma. Tu sta do nedavnega dobro gospodarila Kumšetova starša. Moči so opešale, pa sta prepustila kmetijo sinu.

V soboto 22. 10. 1988 sta v krogu svoje številne družine praznovala zlato poroko zakonca Peter in Marija Rudolf iz Trbonj. V zakonu se jima je rodilo pet otrok: štirje sinovi in ena hčerka.

Vse življenje ju je spremljalo težko delo, malo je bilo lepih trenutkov, pripoveduje Kumšetov oče. Kmetijo, ki mu jo je kupil njegov oče, je moral povsem obnoviti, pa tudi izplačati. Les na kmetiji je bil na golo posekal prejšnji lastnik. Zgraditi je bilo treba hišo, hlev in svinjake.

S trdim delom, ob pomanjkanju sva z ženo in delno pomočjo njunih staršev počasi le napredovala. Prihajali so otroci, nato vojna, težave so se stopnjevale. Ker smo sodelovali s partizani so bili ob vse dobrine.

Najtežje obdobje njunega življenja je bila prva leta po vojni. Obvezna oddaja jih je do kraja osiromašila. Zemlja je slabo obrodila, vse planirano je bilo treba oddati. Po petdesetem letu se je malo izboljšalo, otroci so rasli in jima že pridno pomagali. Najlepše spomine imata na leto 1953, ko so dobili elektriko. Življenje je postalo lepše — svetlejšo, odpadlo je veliko težkega dela.

Otroke sta trdo vzgajala, tako jim tudi danes nobeno delo ni pretežko. Izučili so se poklicev, za višje šole ni bilo denarja. Danes so že vsi poročeni, vsi imajo svoje lastne hiše. Svoje otroke vzgajajo, kot sta jih onadva, tako prenašajo lepe lastnosti od svojih staršev na svoje otroke. Pogosto ju obiskujejo, predvsem sedaj, ko je ženo doletela bolezen.

Kumšetovim staršem želimo še veliko zdravja in sreče.

sin Ludvik RUDOLF

Cerkev sv. Uršule na Uršlji gori je dobila novo streho

Zlata poroka Klemenčevih in Pačnikovih

Terezija in Anton Klemenc

»Nikoli v življenju si nisem mislil, da bom dočakal zlato poroko, jubilej, ki ga dočakajo le redki zakonski pari,« tako sta povedala Jože PAČNIK in Anton KLEMENC iz Mislinje, ko sta s svojima zlatima nevestama po 50 letih zakonskega življenja spet stopila pred matičarja in sklenila zlato poroko.

Terezija in Anton KLEMENC imata za seboj bogato in pestro življensko pot. Poročila sta se 13. novembra 1938 v Mislinji. V zakonu pa sta imela kar 14 otrok. Terezija je bila vseskozi gospodinja, Anton pa se je, ko je bil star 13, že zaposlil. Kot deček je najprej z volmi iz pohorskih gozdov prevažal v dolino les, potem pa je dobil delo v gozdu kot sekač. Nekaj let je opravljal sekaško delo potem pa, ko je bilo veliko povpraševanje po oglju, je pričel kuhati oglje. »Lep poklic je bil oglarski, posebno takrat, kadar se je oglje lahko prodalo,« pravi Anton KLEMENC. Ker je bil v tistih časih zaslužek bolj skromen, je doma pri hiši redil še živino in prašiče, da za tako številno družino, kot je bila Klemenčeva, ni bilo treba kupiti mleka in mesa.

Frančiška in Jože PAČNIK pa sta se poročila 14. novembra 1938 v Doliču, kjer je bila doma Frančiška. Tudi njuno življenje je bilo povezano s križi in težavami, saj majhna kmetija, katero je prevzel Jože ni dajala dovolj, zato si je poiskal delo. Bil je zaposlen pri lesnih trgovcih: pri Jažu in pozneje pri Gornjaku v Mislinji. Naposled pa si je poiskal delo na železnici. Najprej je bil progovni delavec, pozneje pa obhodnik železnice. To delo je opravljal preko 24 let. Sam ne ve koliko kilometrov je moral prehoditi po železnici v teh letih. Najbolj ga jezi to, da so ukinili železniško progo Dravograd—Velenje, saj je del svojega življenja Jože preživel na železnici.

Jubilantom Tereziji in Antonu KLEMENCU ter Frančiški in Jožetu PAČNIKU iskreno čestitamo.

F. JURAČ

Frančiška in Jože Pačnik

Kadrovske vesti

PRISLI V TOZD: Oktober 1988

Priimek in ime — datum nastopa — naloge in opravila, ki jih bo opravljal — organizacija, iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM
Ošlak Bojan, 1. 10. 1988, gojitelj, prva zaposlitev

TOZD ŽAGA MISLINJA
Založnik Jože, 1. 10. 1988, pakiranje in vezanje obrezlin, prva zaposlitev

TOZD ŽAGA MUŠENIK
KODRIN NATAŠA, 3. 10. 1988, oblikovalka kovin-pripravnica, prva zaposlitev

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
Knežar Gordana, 17. 10. 1988, lesni tehnik — pripravnik, prva zaposlitev

TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE — PODVELKA
Blaznik Matija, 3. 10. 1988, izvajanje elekt. del, iz JLA

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH
Krenker Vito, 1. 10. 1988, delavec pri iverilniku,
Tavzelj Vlado, 3. 10. 1988, stiskalničar,
Goričan Vinko, 5. 10. 1988, kuhar,
Kremzer Ivica, 4. 10. 1988, kuhar,

TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE
Šavca Matjaž, 17. 10. 1988, strojni inženir, Fecro Slov. Gradec

TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHIŠTVA NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
Ješovnik Boris, 1. 10. 1988, izvajanje manj zahtevnih tapetniških del, prva zaposlitev

TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
Duza Nebojša, 10. 10. 1988, skladišni delavec v prodajalni Sarajevo,
Zejnilović Fikret, 10. 10. 1988, vodja skladišča orodja

DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA SLOVENJ GRADEC
Hriberšek Irena, 19. 10. 1988,

ODŠLI V MESECU OKTOBRU 1988

Priimek in ime, datum odhoda, dela, ki jih je opravljal, organizacija, v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO ČRNA
VIRTIČ ALOJZ, 14. 10. 1988, cestar, invalidska upokojitev

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI
Šrot Franc, 18. 8. 1988, delavec pri vzdrževanju cest,

TOK GOZDARSTVA RAVNE NA KOROŠKEM
Knez Ivan, 9. 10. 1988, gozdni delavec sekač, invalidska upokojitev

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
Motaln Ljudmila, 2. 10. 1988, montaža zasteklitvenih letvic, redna upokojitev

TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH
Vrhovnik Jožica, 30. 9. 1988, strugar-pripravnik,
Gerhold Marija, 7. 10. 1988, kuharica, upokojitev
Gornik Srečko, 11. 10. 1988, delavec pri iverilniku,

Tahiri Vesel, 15. 10. 1988, delavec na skladišču lesa,
TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHIŠTVA NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
Majcenovič Nataša, 1. 10. 1988, pripravnik, ekonomski tehnik, Interna banka Lesne

TOZD	M	Ž	SKUPAJ
Gozdarstvo Slovenj Gradec	44	3	47
Gozdarstvo Mislinja	46	5	51
Gozdarstvo Črna	129	12	141
Gozdarstvo Radlje	113	25	138
TOK gozd. Slovenj Gradec	32	3	35
TOK gozd. Radlje	30	4	34
TOK gozd. Ravne	28	5	33
TOK gozd. Dravograd	13	3	16
Žaga Mislinja	47	6	53
Žaga Otiški vrh	48	12	60
Žaga Mušenik	33	13	46
Žaga Vuhred	49	10	59
TP Prevalje	83	164	247
TP Pameče	132	152	284
TSP Radlje — Podvelka	186	188	374
TIP Otiški vrh	213	33	246
Gradnje Slovenj Gradec	57	7	64
Transport in servisi Pameče	122	13	135
Cent. les. sklad. Otiški vrh	41	5	46
Nova oprema Slov. Gradec	183	158	341
Del. skup. Slovenj Gradec	76	118	194
Blagovni promet Slov. Gradec	143	87	230
Interna banka Slov. Gradec	5	31	36
	1853	1057	2910

Darinka Cerjak

KRISTIЈAN HUTMEЈER

p. d. Hirtl iz Gortine

Ko se je 30. avgusta lepega jesenskega jutra oglašil mali zvonček pri Sv. Stefanu na Gortini in raznesla vest, da je ugasnilo življenje Hutmejerjevemu Kristlu, je vsakemu, ki ga je poznal, zastav korak. Spet smo izgubili krajana, dobrega in naprednega gospodarja.

Hirtlonov Kristl se je rodil 19. 12. 1925. leta, kot četrti otrok na tej domačiji. Kmalu je moral začeti s trdim kmečkim delom. Kakor vsi njegovi letniki, tako je moral tudi Kristl leta 1942 v nemško vojsko, od koder se je leta 1945 srečno vrnil domov. Da bi lažje gospodarili, se je nekaj časa zaposlil in ko so starši že upešali, je leta 1957 prevzel kmetijo in si izbral Močnikovo Gretko za svojo življenjsko tovarišico, s katero sta celih 31. let prenašala hude in dobre čase. V družini so se jima

rodili dve hčerki in sin, na katerega je bil ponosen, da bo nadaljeval njegovo delo na že urejeni kmetiji.

Imel je še polno misli in načrtov, žal, prehitela ga je neizprosna bolezen in ga iztrgala iz naše sredine.

Imel je tudi posluh in veliko veselje do glasbe. Že kot pastir je vzel v roke piščalko, ki si jo je naredil sam. Kot samouk je kmalu pristopil h vuzeški godbi in nato tudi k godbi na Muti.

Večkrat nas je povabil na svoj dom ter nas ob veselih zvokih bogato pogostil z dobro kapljico in kmečkimi dobrotami.

Tudi na dan pogreba si nas v duhu povabil, da smo te tokrat z žalostnimi melodijami pospremili v prerani grob.

K. R.

Pride čas, ko odpove moška baharija vsake vrste

— Foto: Andrej Šertel

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, tašče, babice, prababice, sestre in tete in svakinje

FANIKE GORIČAN
roj. Fišer iz Pameč

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki so nam izrazili sožalje, darovali cvetje in vence ali prispevke v dober namen ter nam v najtežjih trenutkih vsestransko pomagali.

Posebno se zahvaljujemo sosedom Tončki in Francu Zorman za njihovo nesebično pomoč ter Angeli in Ferdu Smolnikar za trud in pomoč. Zahvaljujemo se govorniku Jožetu Lakovšku, pevcem cerkvenega zbora, hvala gospodu župniku za opravljen cerkveni obred. Hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: hčerka Vera z možem Jernejem, vnuki Vladka in Ivo, brat Jože in Franc z družinama.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta, dedka in pradedka

FRANCA LOJENA
p. d. Krištanovega očeta

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani v teh težkih trenutkih, z nami sočustvovali v najtežjih dneh, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in vence ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala pevskega društva iz Črne, obema g. župnikoma in govorniku KS Črna na Koroškem za besede ob slovesu.

Žalujoči: sin Marjan, vnukinja Irena, Vanja z družino in Sanda z Bojano ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

V našem domu
je nastala praznina.
Naše dobre in
skrbne mame in babice

ŠTEFKE MIKLIČ
p. d. Krištanove mame

ni več. Mi ostajamo solzni in nemi v bolečini, z mislimi vedno pri njej.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, znancem, prijateljem in sorodnikom, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam nesebično pomagali, darovali cvetje in vence ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala pevskega zbora iz Črne za odpete žalostinke, obema g. župnikoma in govorniku KS Črna na Koroškem za poslovljene besede.

Žalujoči: hčerke Irena, Vanja z družino in Sanda z Bojano, brat Marjan ter ostalo sorodstvo.

Elizabetin sejem v Slovenj Gradcu je bil letos dobro obiskan, F. Jurač

V SPOMIN

SIMONU ČAFRU

18. avgusta je minilo leto žalosti, odkar smo se poslovili od Simona. Za njim žaluje — žena, otroci, bratje, sestre in prijatelji.

Zahvaljujemo se vsem, ki se ga še spominjate.

Sorodniki in prijatelji!

Spomin na jesen

Pri Permanšku Bogdanu Obretanu, Ludranski vrh — Črna na Koroškem so 10. oktobra našli pod svojimi bori 4 kg težkega borovega glivca (sparassis crispa Wulf. ex Fr.)

Borov glivec je redka goba naših borovih gozdov, čeprav raste v vseh severnoevropskih deželah, v Jugoslaviji pa pretežno le v Sloveniji. Najdemo jo od avgusta do novembra po iglastih gozdovih, posamično pod starimi bori. Našli so tudi že primerke, ki so bili težji od 7 kg.

Borov glivec je izdatna in hranljiva goba, toda le dokler je mlada. Meso ima prijeten, mavrahu podoben aromatičen vonj in okus po orehih. S staranjem pogreni in zato ni užiten. Zelo težko ga očistimo, ker se v njem skriva polno drobnih živalic in smeti.

Permanškovi so povedali, da so si ga za eno kosilo izdatno pripravili, za trikratni obrok pa so si ga spravili v zamrzovalnik.

Še naprej dober tek!

Andrej ŠERTEL

60 LET REŠEVALNE POSTAJE

Tone Kotnik, voznik reševalnega vozila

Reševalna postaja, s sedežem na Ravnah na Koroškem, je bila ustanovljena pred 60 leti. Ali smo se kdaj vprašali, koliko življenj so reševalci v teh letih rešili. Ali se sploh zavedamo, da morajo biti vozniki rešilnih avtomobilov vedno pripravljeni na prevoze, pa naj si bo to še v tako slabem vremenu ali ob praznikih. Za njih nikoli ni počitka.

Tone Kotnik, dolgoletni voznik reševalnega vozila, pravi, da mu je na Koroškem vsaka cesta ali pot dobro znana in, da je z reševalnim avtomobilom vozil tudi po takih cestah, po katerih je včasih tudi peš hoja nemogoča.

F. Jurač

Radi bi se jim zahvalili

Pepca Žvikart s hčerko Jožico

Na Pogačevi kmetiji v Pamečah, kjer gospodarita Pepca in Ludvik ŽVIKART, je letos meseca avgusta med nevihto v gospodarsko poslopje udarila strela. Ogenj, ki se je hipoma razširil, je uničil gospodarsko poslopje do tal, rešili so le živino.

V nesreči Pogačevi niso ostali sami. Hitro so postavili novo gospodarsko poslopje. »Ne vem, kako bi se zahvalil vsem, ki so nam kakorkoli pomagali. Pomagali so nam krajanje krajevne skupnosti Pameč, sosedje krajevne skupnosti, ljudje so nam dali prostovoljne prispevke v denarju in materialu. Hvala LESNI, Koroški kmetijski združenje Ledina, pa skupščini občine Slovenj Gradec za dodeljeno finančno pomoč. Prav lepa hvala tudi Elektro Slovenj Gradec, ki so nam veliko pomagali z delom pri gradnji hleva. Seveda iskrena hvala tudi vsem gasilcem, ki so prihiteli na pogorišče. Če bi ne bilo njih, bi bila škoda še večja«, tako pravi Pepca Žvikart.

Človek spozna sočloveka v nesreči!

F. JURAC

Pogačeva kmetija v Pamečah. Na levi novo gospodarsko poslopje

KO BOŽANKI ZAIGRAJO

V eni izmed torkovih oddaj »Slovenska zemlja v pesmi in besedi« mi je ostal v uhu zven dveh harmonik; Betke in Franca Božank, ki sta v tej oddaji nastopila in ju želim v besedi in sliki predstaviti našim bralcem.

Treba je bilo vzeti pot pod noge in poiskati Dobjo vas, kjer sta doma, da kaj več zvem o njunem življenju in konjičku. Najti ju ni bilo težko, kajti prijazni Korošci so me ljubezljivo pospremili do cilja s pripombo, da ju je težko najti doma. Rahlo sem se bal, da bom zvonil v prazno, odpirat mi je prišel prijazen možakar. Ni me spraševal, kaj iščem tod, samo noter me je povabil, kot da se že dolgo poznavata. To me je še posebej tople presenetilo.

Franca in Betko poznajo tisti, ki se ženijo in hodijo po ohceti in veselicih, kjer onadva igrata in se srečujeta vedno z novimi ljudmi, ki si ju želijo v svojo sredino, da bi jih razveseljevala. Ne moreta ustreči vsem naročilom. Za seboj imata kar rekordno število ohceti, kar precej nad tisoč, in še več veselice ter drugih jubilejev, med katere spadajo tudi zlate, biserne in diamantne ohceti. Njun glasbeno področje je kar obsežno in sega celo dol do otoka Paga. Tu na Koroškem in Štajerskem bi gotovo lažje našeli kraje, kjer še nista igrala s svojo skupino, ki jo bom imenoval kar »Božankovi«. Z njima igra tudi sin Dušan včasih na klarinet ali saksafon in še kdo.

»Ker imata tako visoko število ohceti za sabo, se gotovo spominjata kakšnega izjemnega dogodka,« sem ju vprašal. Tedaj sogovornik malo razmišlja in se nasmehne: »Ja, tega je že dolgo, ko se je na neki ohceti ženin zbal zakonskega jarma in je izginil izpred cerkve še preden ga je župnik utegnil poročiti.« »Kako pa je potem potekala ohcet?« »No, bila je nekoliko manj vesela, saj so se eni jokali, drugi pa so se smejali, vmes pa pridno plesali in pospravljali pripravljene dobrote. Nevesti se je ponudil drug ženin!«

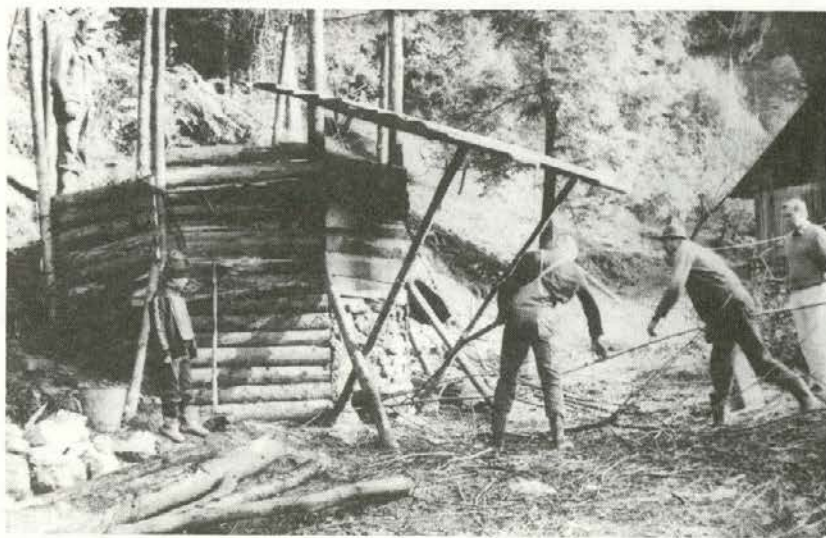
Oba se še spominjata časov, ko so se delavski ženili, že ob sobotah, kmečki pa še ob ponedeljkih in takrat je bilo treba iti z ene ohceti na drugo in komaj je bilo časa za kakšno urico spanja.

Betka izhaja iz kmečke družine iz Podgorja. Na harmoniko je začela igrati z dvanajstimi leti in sicer na skrivaj. Ko pa jo je zalotil lastnik harmonike, ki je hranil harmoniko pri njih, je takoj pregovoril očeta, da ji je kupil novo harmoniko. Ker je bil oče muzikant se je veliko naučila od očeta. Tako so nekaj časa igrali skupaj z Vravarjevimi dekleti in fanti po raznih veselicih in drugih prireditvah. Poleg igranja se je Betka izučila še šiviljskega poklica in se zaposlila v tovarni, a v ospredje je vedno silila harmonika, posebno še, ker jo je zasnubil fant — harmonikar in sta se njuni

glasbili čudovito ujemali, kot se ujema njuno zakonsko življenje. Možu Francu je stekla zibel v skromni hiški v Brdinju. Kot sam pravi, je že z desetim leti začel igrati harmoniko. S štirinajstimi leti, ko si je začel služiti kruh v tovarni, je že tudi nastopal z harmoniko po veselicih in drugih prireditvah. Ob delu in harmoniki pa je naš Franc kot camar vodil ohceti in razveseljeval svate vsaj tridesetkrat.

Betki in Francu se že bliža zlati jubilej trdega in plodnega dela na glasbenem področju in z veseljem ugotavljata, da jima bodo sledili tudi njuni potomci, saj že tudi vnukinje pridno vadijo ob dobri učiteljici citre in violino.

Želim, da bi bila zdrava in čila in še dolgo razveseljevala ljudi in skupno dočakala biserno in diamantno ohcet. Ludvik Mori

PRI PEČENIKU SO ŽGALI APNO

Že nekoč so na Pečenikovi kmetiji na Kozjaku pri Mislinji žgali apno. To opravilo je dajalo tudi postranski zaslužek na kmetiji. Danes je žganje apna šlo že skoraj v pozabo, pa vendar na Pečenikovi kmetiji so zadnja leta nažgali precej apna še zlasti tedaj, ko so ga na kmetiji sami najbolj rabili. Gospodar Pečenikove kmetije Anton Večko zatrjuje, da bodo tudi prihodnje leto žgali apno.

F. Jurač

Silvestrska noč

*Nad snežno zemljo se je sklonil mrak.
Povsod so že luči prižgali.
Tiho čez polja
so zvonovi zaigrali,
nocoj je Silvestrska noč.*

*V čašah nocoj se vince iskri,
v vseh kotih se glasba preliva,
nocoj je pozabljena celega leta bolečina.
Nocoj povsod ljubezen v srcih gori.*

*Tisoči nocoj si roke bodo podali,
si obljubili, kako se bodo imeli radi.
Drug drugemu si bomo pomagali,
v stiskah, nadlogah trdni ostali.*

*Vsako Silvestrsko noč tako govorimo,
a, žal, teh besed se ne držimo...*

Viktor LEVOVNIK

Tone Rogina s svojim plenom

Lovski blagor

Študijska knjižnica
DZ 05
VIHARNIK
1988

070.489(497).12 Slovenj Gradec

3005625

C0B1SS

Zlata lovska trofeja

23. novembra, ob 22.30 uri, je v lovskem revirju Razbor padel kapitalni medved. Uplenil ga je Tone Rogina, član lovske družine Podgorje. Ob tem dogodku je povedal: »Na posestvu so mi škodo delali divji prašiči, vsaj mislil sem tako. Pred dnevi je Anton Knap opazil sledi medvedjih šap na našem lovskem območju. Tako smo vedeli, da nam je v koruzo hodil medved. V sredo zvečer sem vzel puško in v mrzli noči čepel na preži in čakal divjega prašiča. Ko sem ravno mislil oditi, je nekaj prilomastilo. Mislil sem, da je prišlo več divjih prašičev. Ker je bila noč jasna, sem zagledal medveda. Ustrelil sem.«

Medved je bil star od 10 do 15 let, tehtal je ca 250 kg. Bil je samec. Lovci lovske družin so ga že več let sledili od Savinjske doline do Pohorja.

Ta dogodek je povzročil veliko veselje lovcem in drugih prebivalcev na Koroškem, najbolj pa se je veselil uplenitelj Tone Rogina. Tone je dan pred tem dogodkom ustrelil kuno. V svoji zbirki pa ima že več lepih trofej: muflona s srebrno medaljo, pred petimi leti je uplenil divjo mačko, kožuh uplenjenega medveda pa mu je prinesel zlato medaljo.

Ida ROBNIK

Slovo od starega leta

*Že staro leto se poslavlja:
Zdaj za vedno gre od nas.
Na svetu se vse obnavlja,
času se omika čas.*

*Pustilo boš svoje nam spomine
kar pa čas človeku da,
so dela naše zgodovine
človeški rod vse jih pozna.*

*Čas nam vedno vse zapiše,
vse, kar doživljaš tu srce,
si človek lastne sodbe piše
nedokončana dela ga skrbe.*

*Ko minevaš staro leto
rahlo dramiš mojo vest,
ur neplodnih je nešteto,
ker sem času bil nezvest.*

*Vem — leta me tožila bodo,
za moje slabe še reči:
ko sem čas tratil v svojo škodo
ko je dan preminil že je noč!*

*Vsem ostra vsa so leta priče,
srce kliče vas nazaj!
Vse je zaman, kar še iščeš,
čas ne povrne se nazaj.*

*Leto mi je dalo,
tako sočutno še roko.
Saj srce se je kesalo,
naj pozabljeno vse bo!*

Viktor LEVOVNIK

Člani lovske družine Podgorje so delili veselje s Tonetom

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija r. o. — Ureja uredniški odbor: Jože Mirkac, Jure Šumecnik, Karel Dretnik, Hedvika Janše, Ivan Penec, Vida Vrhnjak, Andrej Sertel, Ida Robnik — Glavni urednik: Andrej Sertel, odgovorna urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemensek, tehnični urednik: Bruno Žmuderšič — Naklada 5200 izvodov — Tisk: CGP Večer Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1988.